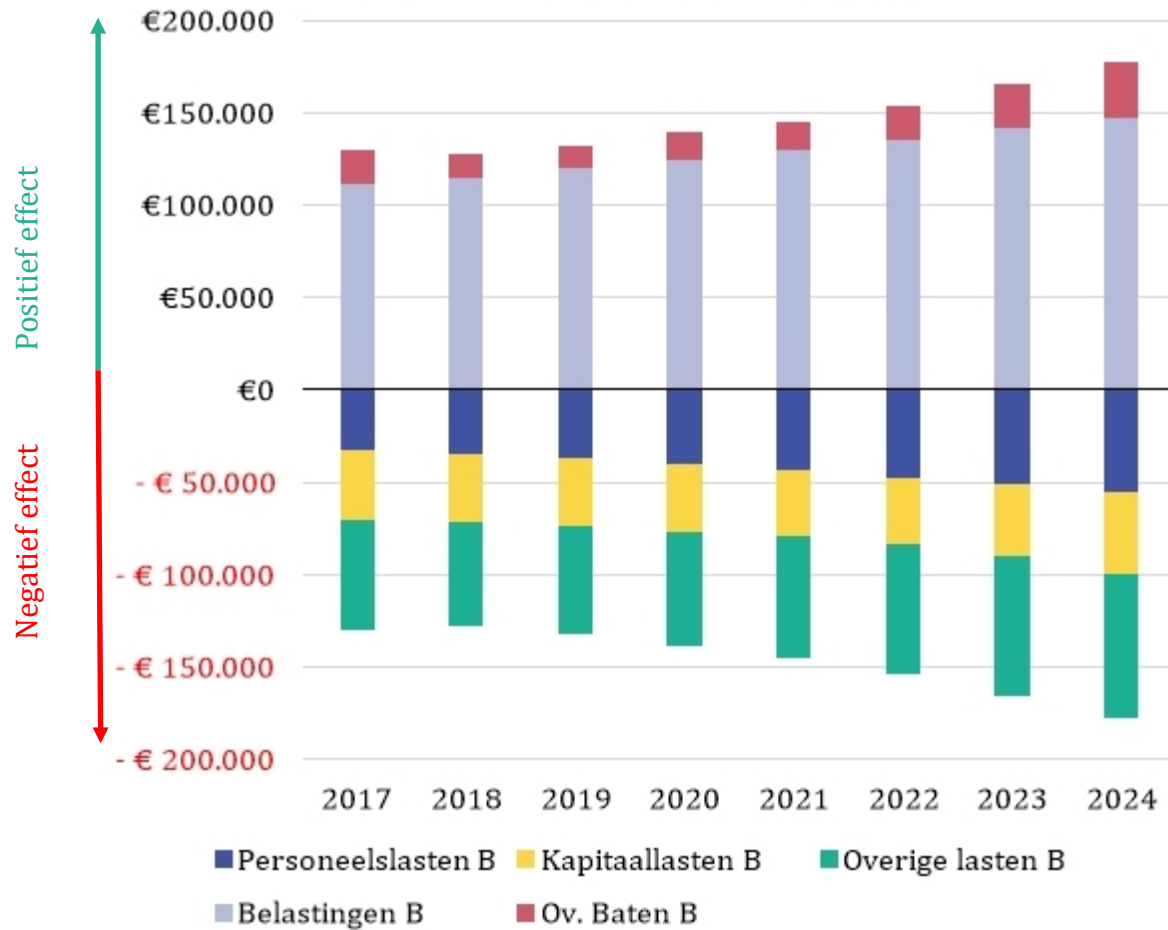

Onderbesteding factsheet

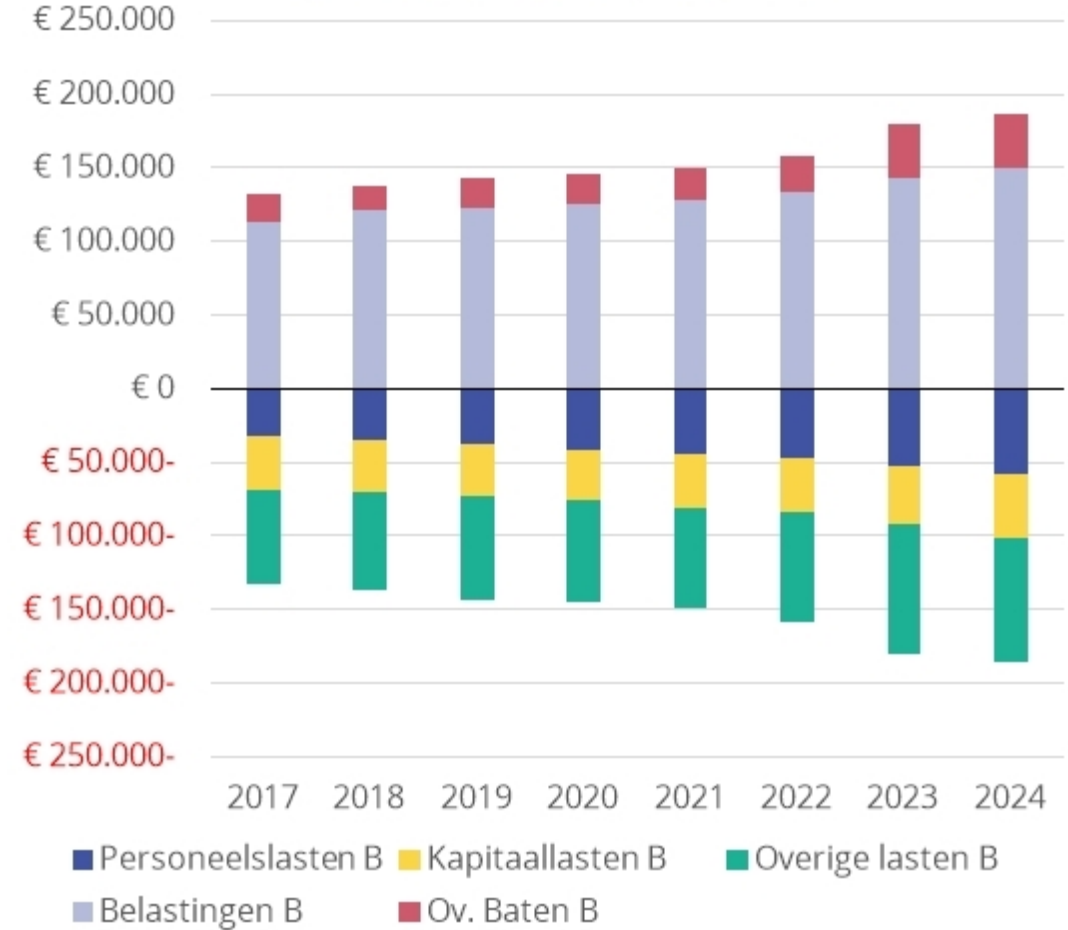
Waterschap Aa en Maas

Opbouw begroting en rekening, exclusief resultaat

Begroting in € * 1.000

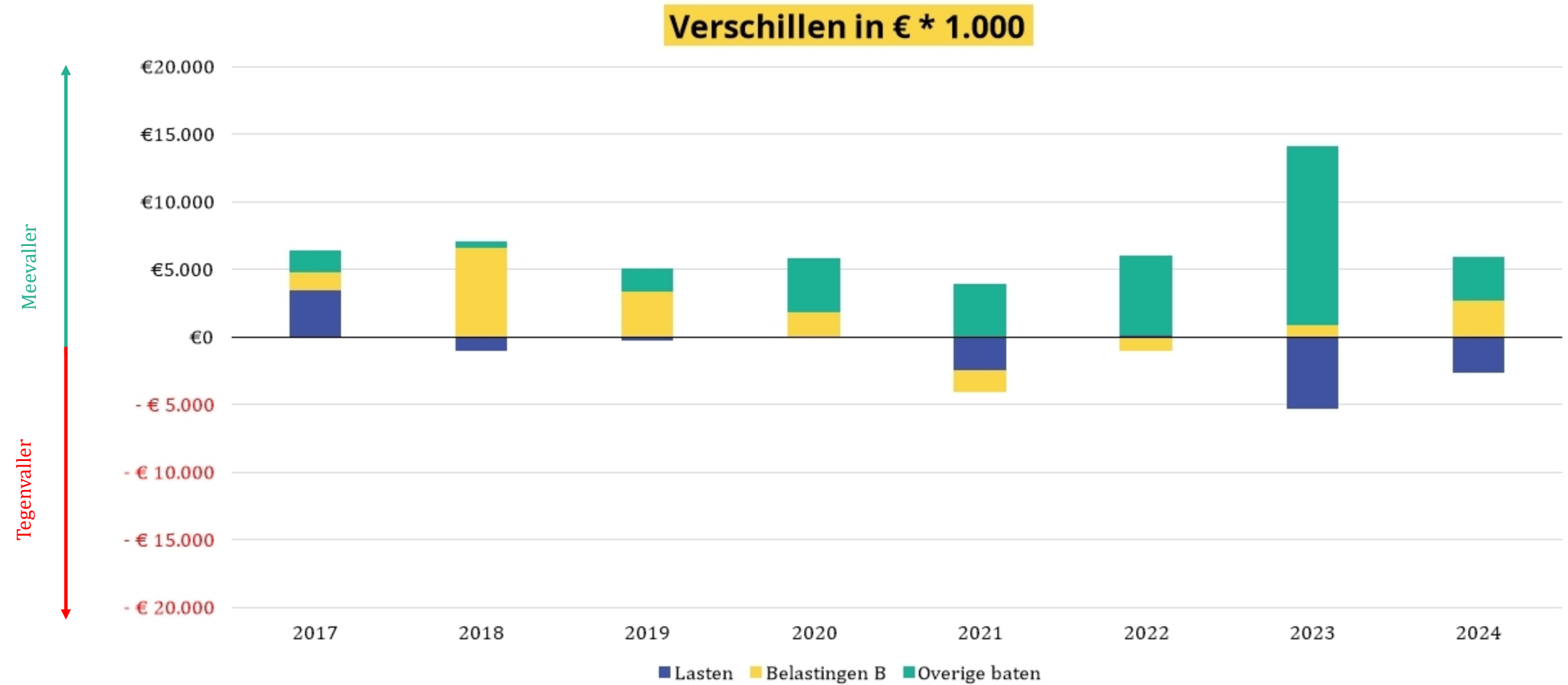

Rekening in € * 1.000

Lasten zijn hier weergegeven als een negatief effect op het financieel resultaat, baten als een positief effect

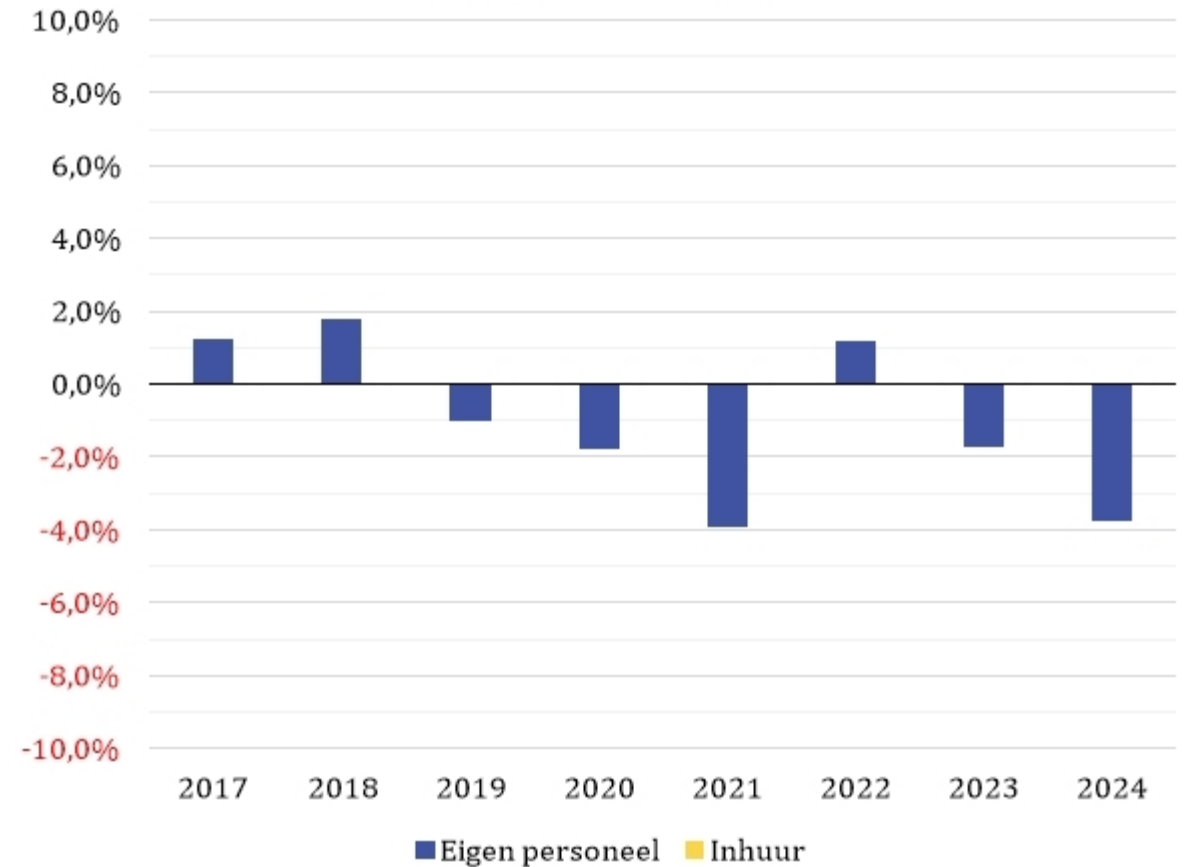
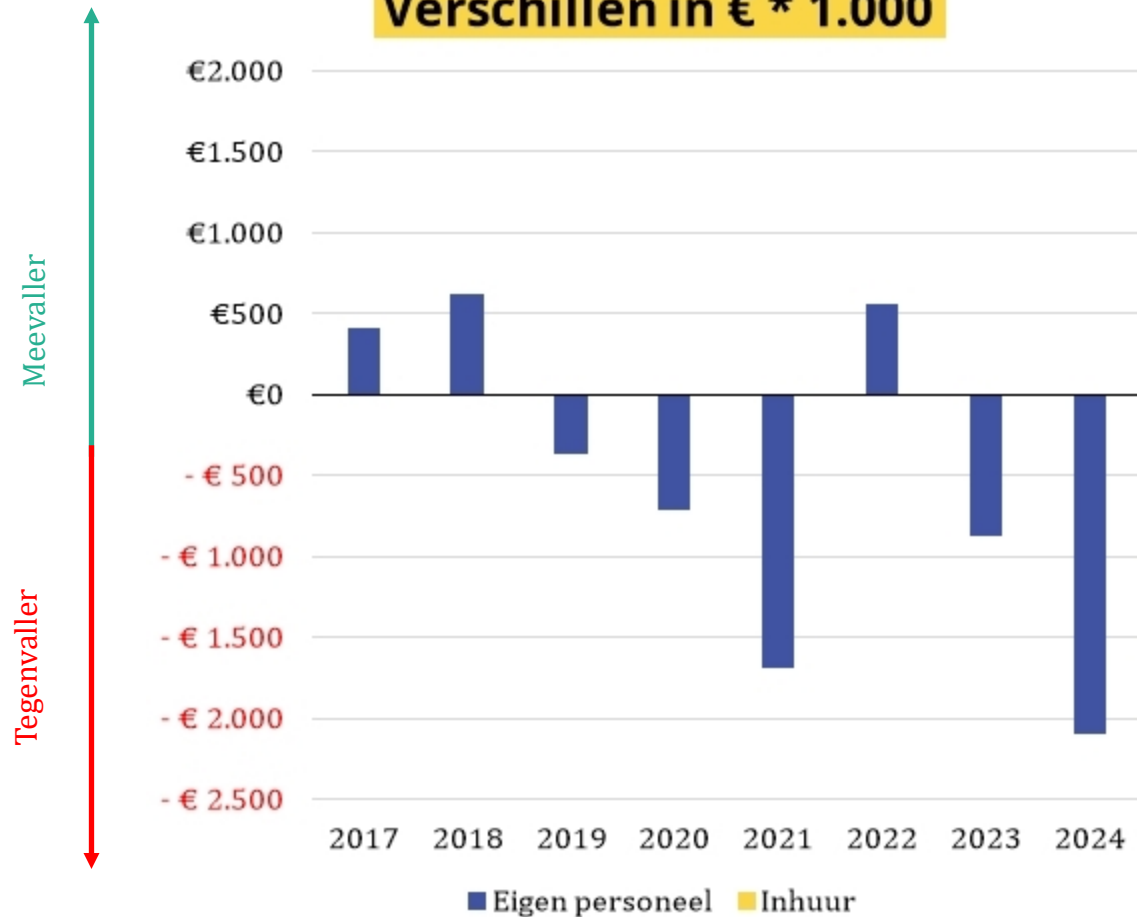
Opbouw verschil in hoofdlijnen exclusief resultaat en reserves

Verschillen personeelslasten

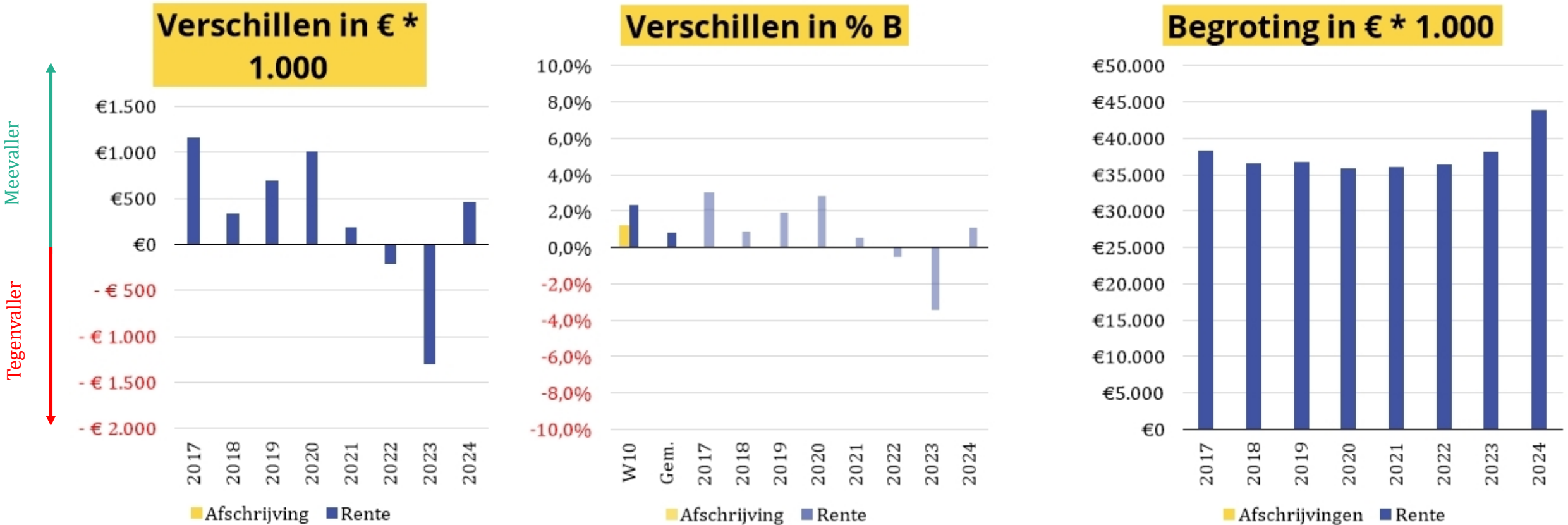
Verschillen in € * 1.000

Verschillen in % B

Hier is bewust inzicht gegeven in verschillen eigen personeel en ingehuurd personeel. Als er geen inhuur staat, dan is dat omdat dit niet zichtbaar is in de jaarrekening. Bij 9 waterschappen ontbreekt informatie over inhuur, een benchmark is daarom niet zinvol

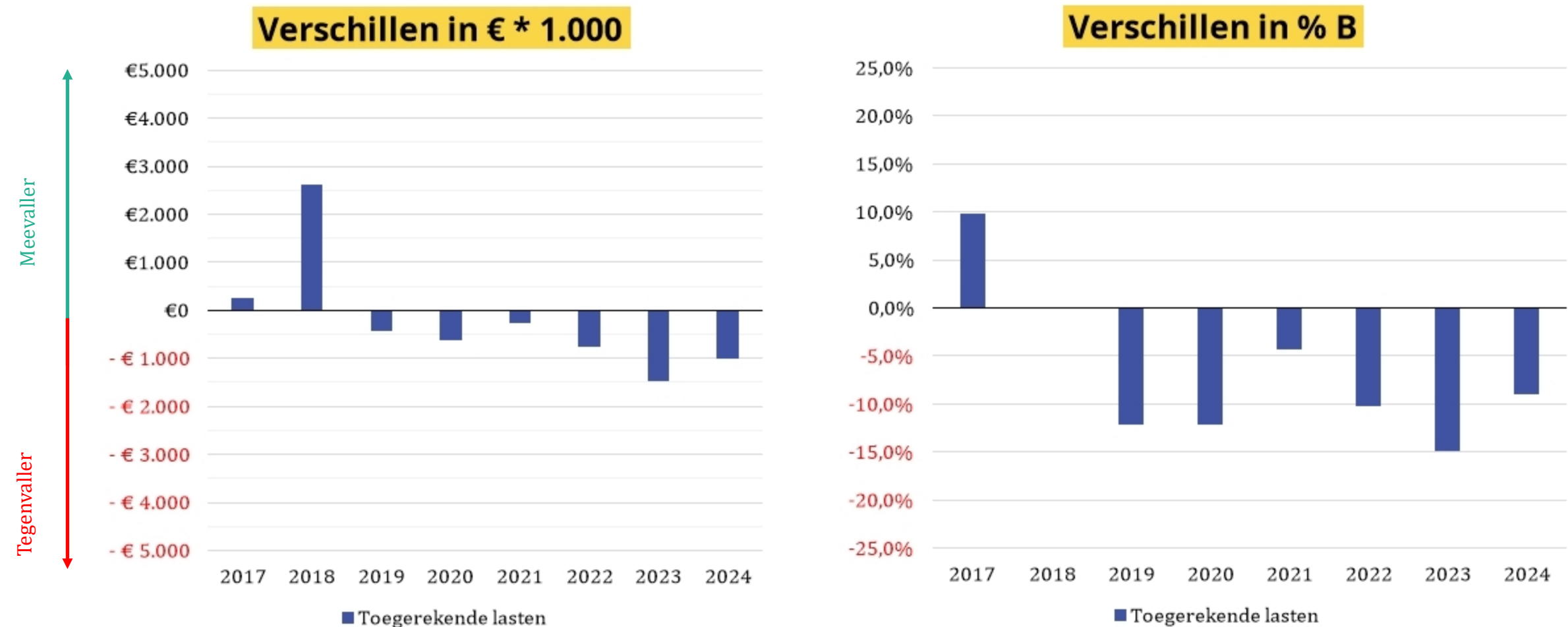
Verschillen kapitaallasten

Hier is bewust inzicht gegeven in verschillen rente en afschrijving. Als er geen afschrijvingen staat, dan is dat omdat dit niet zichtbaar is in de jaarrekening.

De rechter grafiek laat de omvang van de rente en afschrijvingen in de begroting zien. Daar is uit af te leiden of er sprake is van toename in de afschrijvingen (en dus meer investeringen) of juist niet. Als links geen afschrijvingen staan, dan is in de rechter grafiek <rente> te lezen als totale kapitaallasten

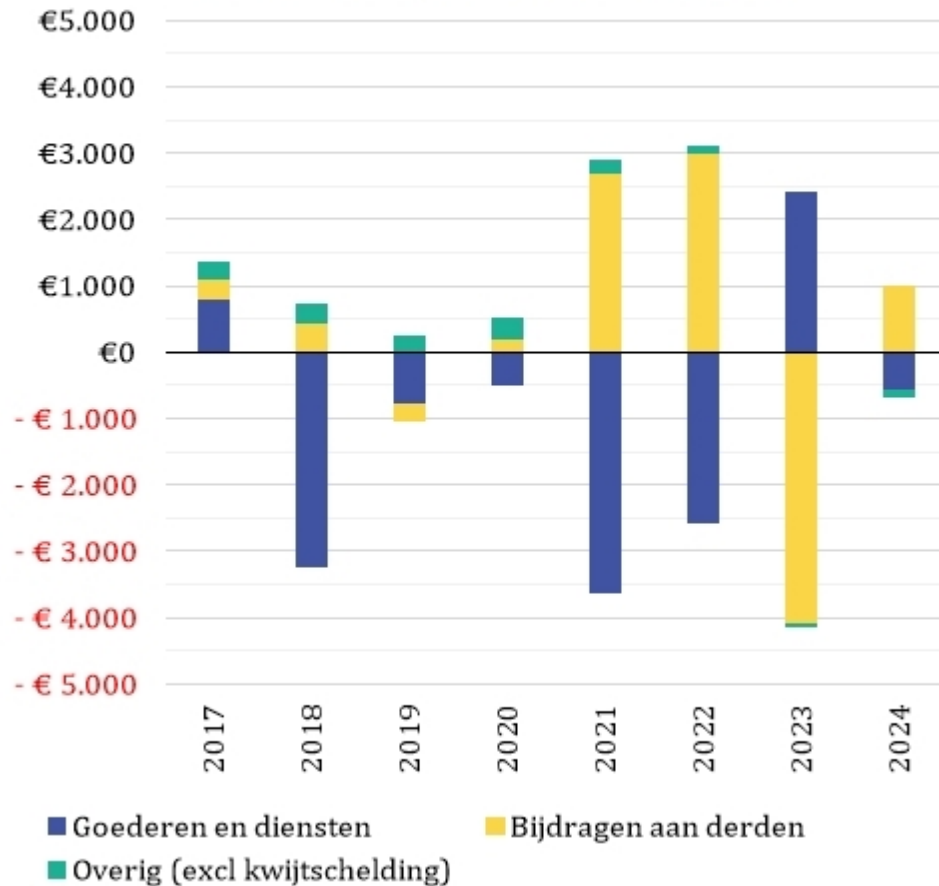
Verschillen toegerekende lasten

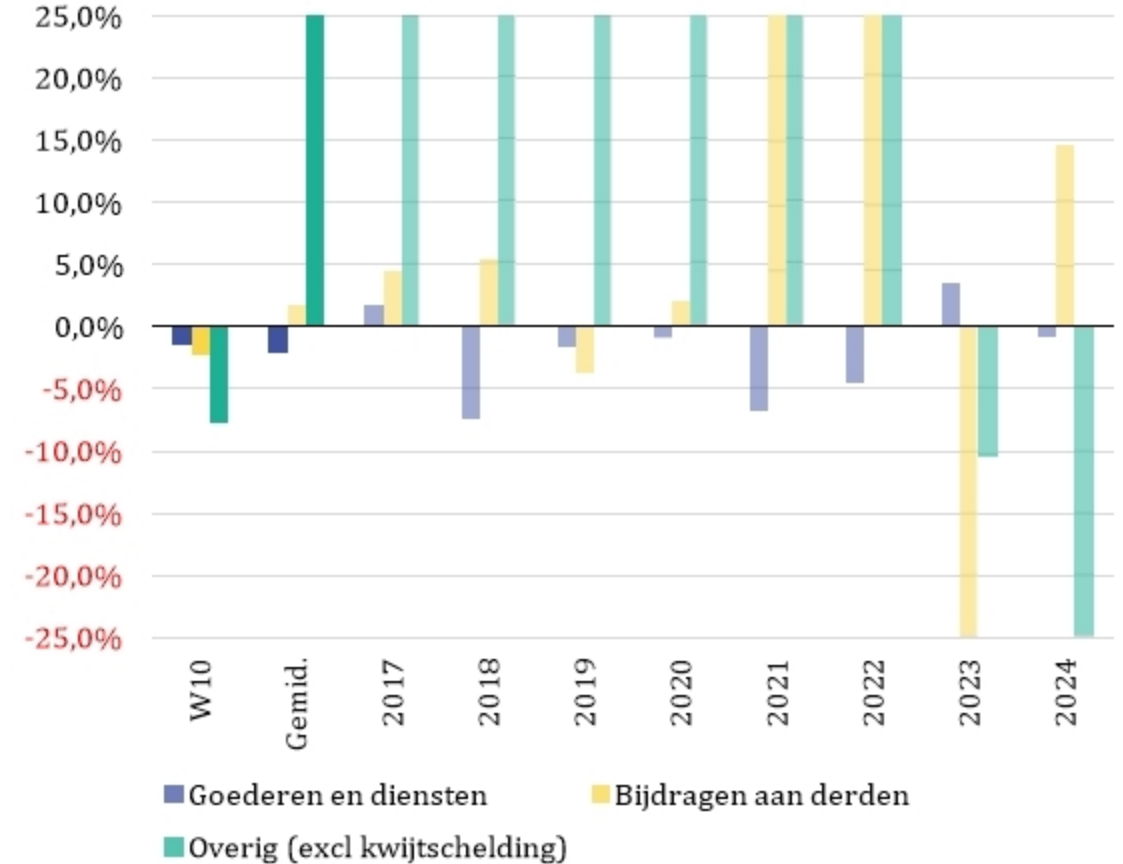
Toegerekende lasten staan als baten in de begroting. Het gaat om (personeels)lasten die te maken hebben met investeringsprojecten en mogen worden afgeschreven. Dat gebeurt via de baten en zo is een deel van de personeelskosten op een andere manier 'betaald' dan via belastingen. Veel negatieve getallen zijn een indicatie dat sprake is van vertragingen bij investeringsprojecten.

Verschillen overige lasten

Verschillen in € * 1.000

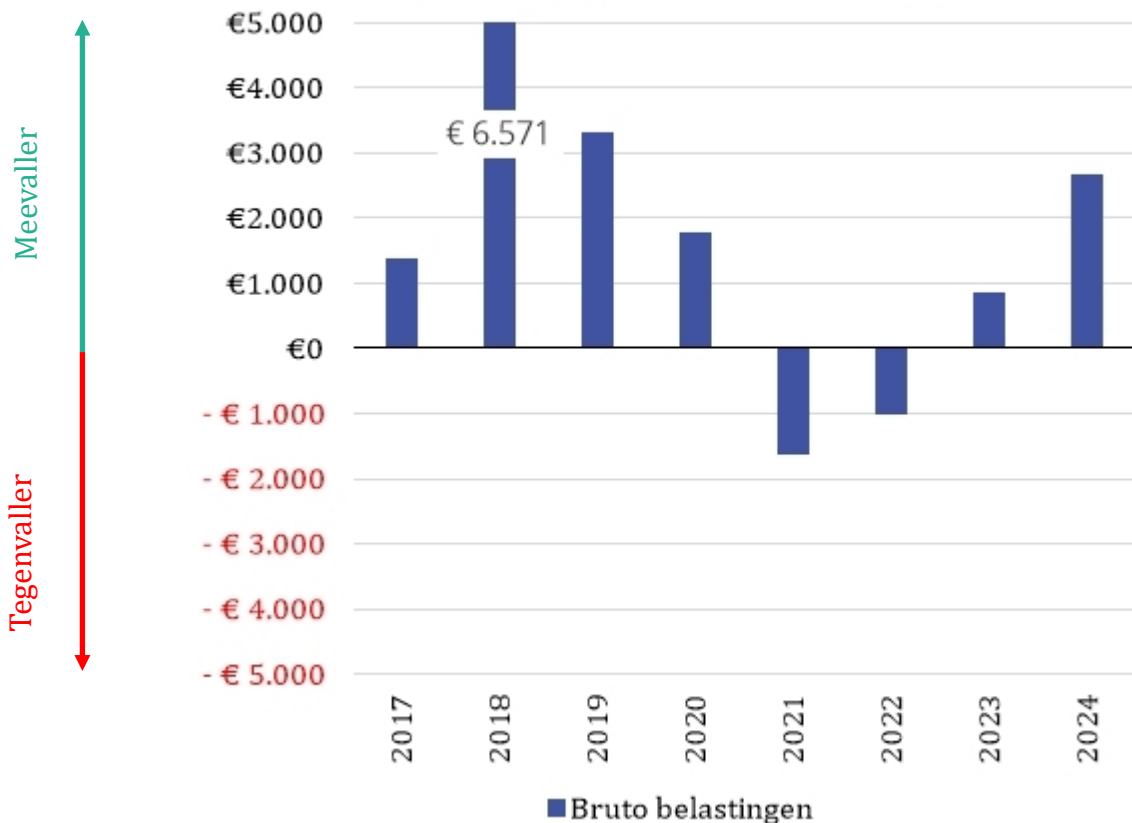
Verschillen in % B

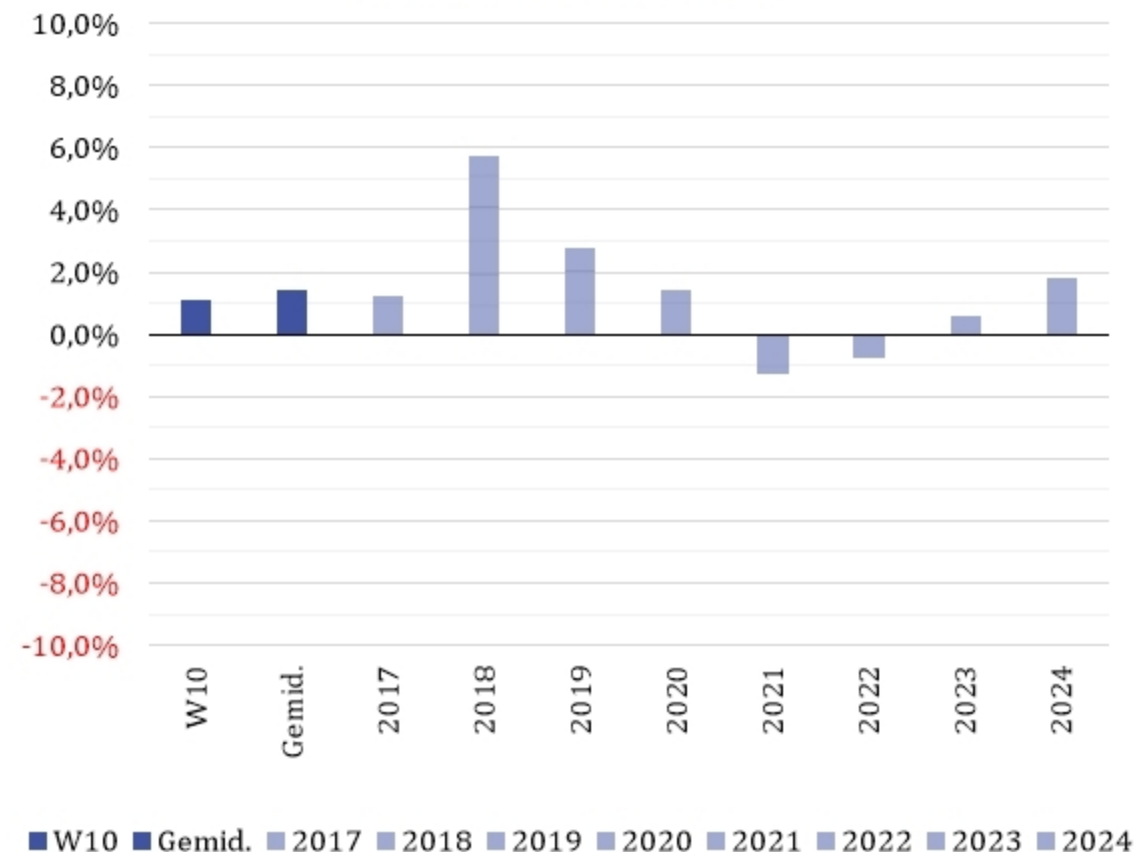
In de analyse van de totalen zijn oninbare belastingen als overige lasten geteld. Hier blijven die buiten beschouwing, staan twee pagina's verderop apart

Verschillen belastingbaten

Verschillen in € * 1.000

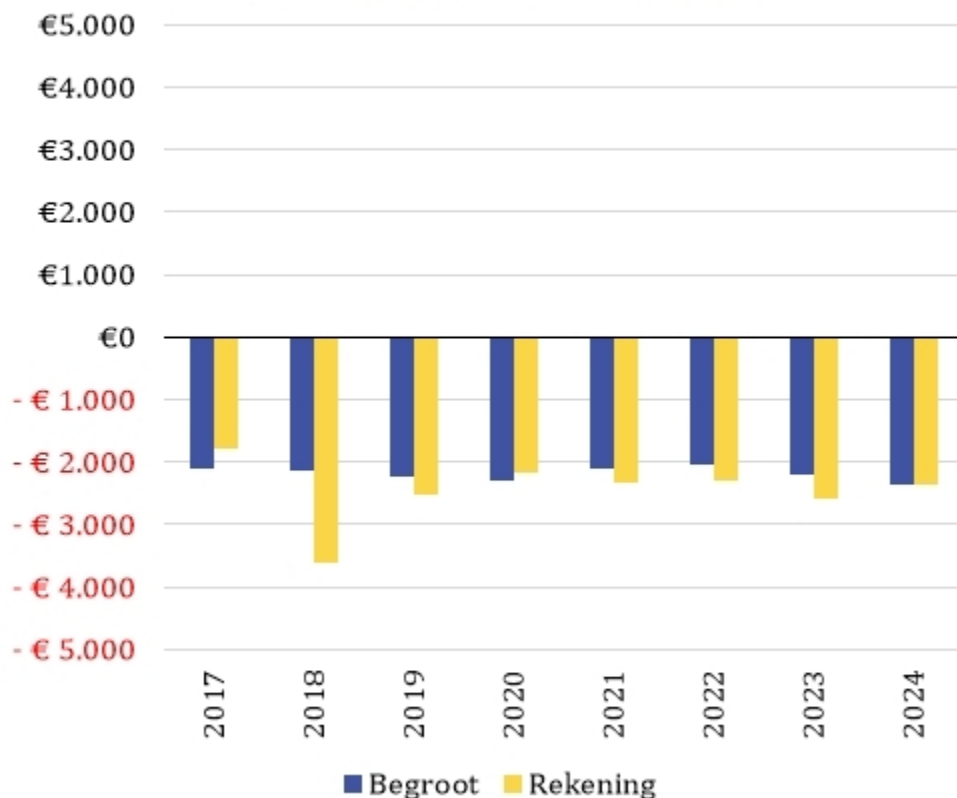
Verschillen in % B

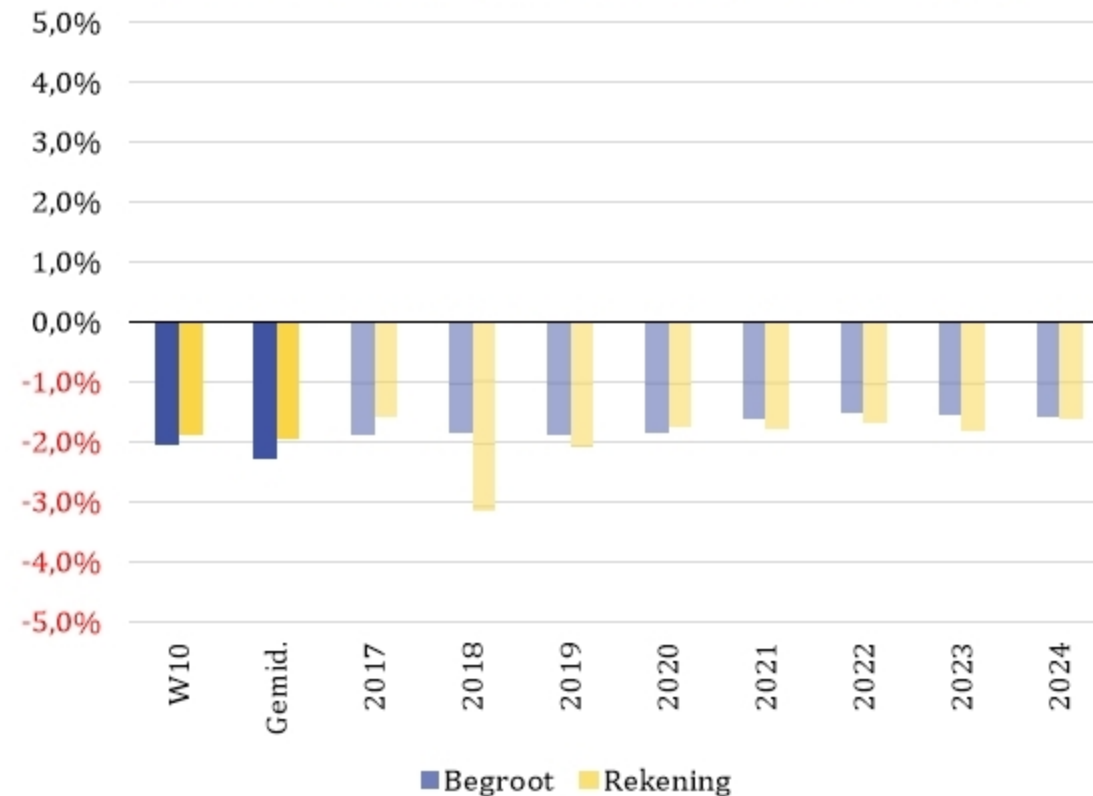
Vooral toegevoegd voor totaalbeeld en zegt iets over de ramingskwaliteit van de organisatie. Het gaat hier om belastingopbrengst voor aftrek van oninbaarheid, vandaar bruto.

Oninbare & kwijtgescholden belastingen

Oninbaar in € * 1.000

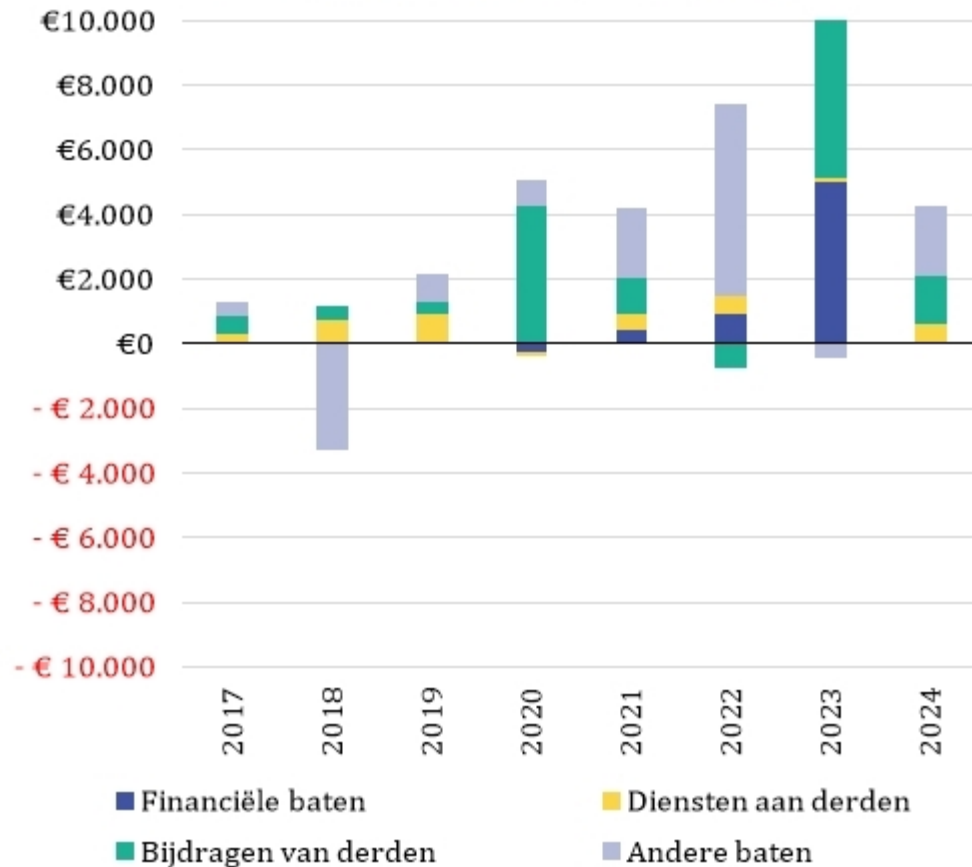
Oninbaar als % belastingopbrengst

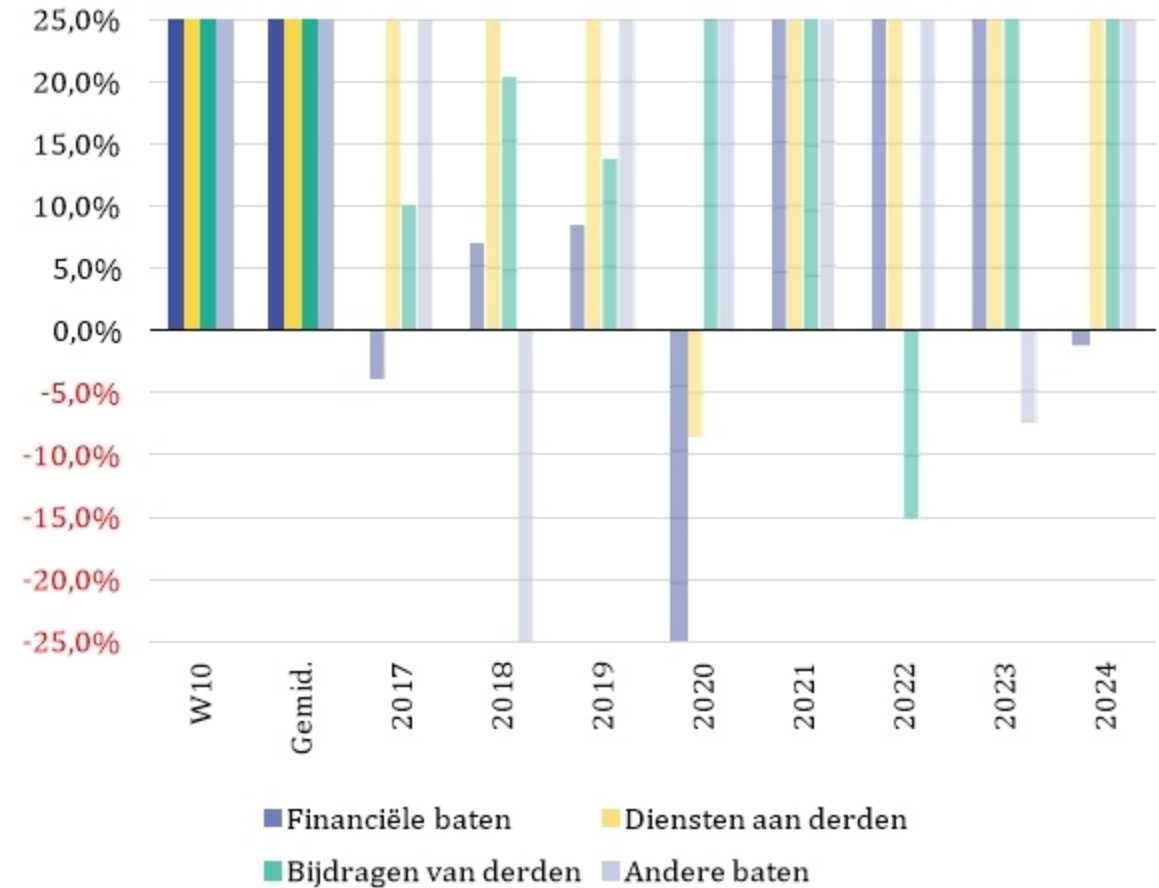
Een deel van de opgelegde belastingaanslagen is oninbaar of wordt kwijtgescholden. Dat is ook onvermijdelijk, bijvoorbeeld in geval van faillissementen. Waterschappen rapporteren hier vaak afzonderlijk over, maar niet allemaal. In de jaarstukken wordt het meestal in mindering gebracht op de belastingopbrengsten, maar hier is het afzonderlijk zichtbaar gemaakt. Oninbaarheid verlaagt het resultaat, dus vandaar negatief weergegeven. Als er geen getal staat, dan is dat omdat het niet goed is af te leiden uit begroting en rekening.

Verschillen overige baten

Verschillen in € * 1.000

Verschillen in % B

Financiële baten zijn de som van rente en dividenden. De overige baten bestaan onder andere uit subsidies en huuropbrengsten

Leeswijzer

- In de tekst staat het begrip meevaller voor lagere lasten of hogere baten. Tegenvaller staat voor hogere lasten of lagere baten. Het gaat hierbij om de richting van het resultaat: draagt het bij aan overschotten of tekorten ten opzichte van het verwachte resultaat.
- Een meevaller in de lasten is in bestuurlijke zin niet altijd positief: lagere lasten kunnen er ook op wijzen dat taken niet zijn uitgevoerd. Omgekeerd kunnen hogere lasten wijzen op uitvoeren van extra taken.
- Een meevaller bij andere baten dan de belastingopbrengst kan wijzen op extra middelen voor extra taken of door het moment waarop een transactie kan plaatsvinden.
- De belangrijkste bronnen die voor deze factsheet zijn gebruikt zijn de 'Exploitatierekeningen naar kosten- en opbrengstensoorten' en de 'Exploitatierekeningen naar kostendragers' zoals die in de jaarstukken en begrotingen zijn opgenomen.

Wetgeving en informatievoorziening

Resultaatbepaling en resultaatbestemming

- *Resultaatbepaling* is het opstellen van een overzicht van baten en lasten van de aan het begrotingsjaar werkelijk toerekenbare baten en lasten, inclusief die gedurende dat jaar al werkelijk gerealiseerde en geautoriseerde onttrekkingen aan of stortingen in de reserves. Dat leidt tot een jaarrekening met een tekort of een overschot en een besluit tot vaststelling van de jaarrekening. Een jaarrekening die precies op 0 uitkomt is praktisch onmogelijk omdat er gedurende het jaar altijd afwijkingen zullen zijn in de uitvoering van de begroting.
- *Resultaatbestemming* is het besluit van het AB om na vaststelling te bepalen wat er met het overschot of tekort moet gebeuren. Dat vraagt om een tweede besluit.
- De wettelijke basis is als volgt af te leiden:
  - In de memorie van toelichting op de Waterschapswet (TK 19995 nr. 3, p. 74) is toegelicht dat de bevoegdheid tot vaststellen van de jaarrekening bij het AB ligt. Dat is in het huidige artikel 104 van de Waterschapswet geregeld.
  - In artikel 4.19 en 4.29 van het Waterschapsbesluit staat de volgende bepalingen:
    - ‘de beoogde/werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma
    - ‘het geraamde/gerealiseerde resultaat volgend uit’ het saldo van baten en lasten per programma en de beoogde/werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.
- Het geraamde/gerealiseerde resultaat is de resultaatbepaling. Hoe daar verder mee om te gaan is af te leiden uit een tekst van de Commissie BBV uit 2020 ([Notitie Hoofdpijnen BBV](#)). De Waterschapswet bepaalt in artikel 4.77 Waterschapswet dat die commissie zorgdraagt voor eenduidige uitvoering en toepassing van hoofdstuk 4 van de Waterschapswet.
  - De commissie BBV benoemt in de Notitie Hoofdpijnen BBV expliciet dat de raad (dus ook AB als volksvertegenwoordiger) bepaalt wat er met het gerealiseerde resultaat moet gebeuren (pp. 10-11).

Wijzigingen begroting

- Begrotingsrechtmatigheid gaat traditioneel over meer uitgeven dan door de volksvertegenwoordiging is toegestaan.
- In de notitie [rechtmatigheid 2024](#) van de commissie BBV is ook sprake van begrotingsrechtmatigheid in de context van niet bestede extra middelen of niet uitgeven van al eerder geautoriseerde middelen. Formeel is dit pas vanaf 2025 van toepassing op waterschappen. De kern is als volgt:
  - De achtergrond is opnieuw budgetrecht van het AB: als er iets verandert is dat aanleiding voor politieke heroverweging.
  - Het DB heeft een actieve informatieplicht richting AB
  - AB en DB stellen in een financiële verordening vast hoe en vanaf welke bedragen dat precies plaatsvindt, aansluitend bij de planning en control cyclus (m.a.w. tussenrapportages) van het waterschap.
  - Afhankelijk van het moment waarop informatie beschikbaar is, kan de begroting formeel worden aangepast of is er sprake van meldingsplicht van het DB.
- In deze context is het bijna ondenkbaar dat bij tussentijdse rapportages en prognoses van het resultaat geen begrotingswijzigingen worden voorgesteld.
- Afwijkingen aan het einde van het jaar zijn nog steeds denkbaar, bijvoorbeeld omdat een subsidietoekenning net wel of niet binnen een begrotingsjaar plaatsvindt of omdat facturen van derden blijken mee- of tegen te vallen. In deze gevallen is eerder sprake van meldingsplicht dan van begrotingswijziging.

Investerings

- In dit onderzoek is investeringen alleen indirect in beeld via de afschrijvingen. Het is niet ongebruikelijk dat bij investeringen vertragingen in de uitvoering ontstaan. De makkelijkste manier om dat te achterhalen is een overzicht te maken van de post 'onderhanden werk' op de balans. Dat werkt als volgt:
  - Ga naar de jaarrekening en zoek de toelichting op de vaste activa op (dat kan in de bijlagen staan, maar ook in de balans zelf).
  - Schrijf per jaar op wat de boekwaarde op 1 januari is van de post onderhanden werk (exclusief grondposities)
  - Schrijf per jaar op wat de boekwaarde op 31 december is van de post onderhanden werk (exclusief grondposities)
  - Neemt de post onderhanden werk (exclusief grondposities) gedurende de jaren toe, dan is dat een indicatie dat er vertragingen bij investeringen zijn, zeker als ook blijkt dat de afschrijvingen gedurende de jaren meevallers laten zien.
  - Idealiter is er informatie kolom die inzicht geeft in de overboeking van onderhanden werk naar activa in gebruik, maar die hoeft er niet te zijn.

Informatie op niveau van kostensoorten

- In de praktijk blijkt dat de verantwoording naar kostensoorten regelmatig op een hoger abstractieniveau plaatsvindt dan in de regelgeving is voorgeschreven.
- In de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen is in artikel 4 bepaald op welk niveau informatie over kostensoorten in de begroting en de rekening moet zijn opgenomen. Daarin is onder andere een onderscheid tussen rente en afschrijvingen voorgeschreven maar ook een uitsplitsing van het begrip 'goederen en diensten'

Bronnen en begrippenkader

Bronnen

- De basis voor de cijferanalyse komt uit twee bronnen in de financiële documenten.
  1. De exploitatie naar kostendragers/taak.
    - Dit gaat over watersysteem, zuiveringsbeheer en in voorkomende gevallen over wegen
    - Hier worden alleen netto baten en lasten gepresenteerd en sluit daarmee niet aan op de onder twee genoemde exploitatie naar kostensoorten.
    - Oninbaarheid en kwijtscheldingen zijn opgeteld bij de lasten zodat bij de baten de bruto belastingopbrengsten zichtbaar worden.
    - Dividenden en andere algemene opbrengsten die als vermindering bij de lasten staan vermeld zijn als baten beschouwd. Daarmee zijn de werkelijke netto lasten per taak in beeld.
  2. De exploitatie naar kostensoorten.
    - Dit gaat over typen baten en lasten zoals personeelskosten of afschrijvingslasten.
    - Hier is de basis de wettelijke indeling naar kostensoorten. Lang niet elk waterschap levert die informatie op, zodat de analyse soms minder gedetailleerd is als gewenst. De tabel op de volgende pagina laat zien welke kostensoorten in de rapportage bij elkaar zijn geteld.
  3. Reserves.
    - Dit betreft zowel stortingen (lasten) als onttrekkingen (baten) aan de reserves zoals ze in de begroting en jaarrekening zijn vermeld. Als het resultaat van de jaarrekening '0' is, dan heeft het DB een jaarrekening na [resultaatbestemming](#) voorgelegd. Is er een voordelig of nadelig saldo dan is de jaarrekening, zoals de wettelijke bedoeling is, voorgelegd op basis van de resultaatbepaling.

Groepering kostensoorten lasten

Groep lasten	Kostensoorten lasten
Kapitaallasten	• Rentelasten • Afschrijvingen
Personeel	• Personeel • Personeel van derden
Goederen en diensten	• Duurzame goederen • Overige gebruiks- en verbruiksgoederen • Energie • Huren en rechten • Operational lease • Pacht en erfpacht • Verzekeringen • Belastingen • Onderhoud door derden • Overige diensten
Bijdragen aan derden	• Bijdragen aan derden (subsidies)
Overige lasten	• Toevoeging aan voorzieningen • Onvoorzien • Oninbaar/kwijtschelding • Alle andere waterschap-specifieke lasten niet zijnde reserves
Reserves	• (Storting in de) reserves

Groepering kostensoorten

Groep baten	Kostensoorten baten
Belastingopbrengst	• Systeem en wegenheffingen • Zuiveringsheffingen • Verontreinigingsheffingen
Financiële baten	• Interne rentebaten • Externe rentebaten • Dividenden en bonusuitkeringen
Geactiveerde lasten	• Geactiveerde lasten (personeelslasten toegerekend aan investeringsprojecten die later via de afschrijvingen van investering worden verwerkt)
Overige baten	• Personeelsbaten • Goederen en diensten aan derden • Verkoop grond • Verkoop duurzame goederen • Verkoop overige goederen • Opbrengst grond & water • Huuropbrengsten • Diensten voor derden • Bijdragen van derden (ontvangen subsidies) • Onttrekkingen voorzieningen
Reserves	• (Onttrekkingen aan) reserves